

Humanitaarista apua antavat järjestöt: covid-19 -työhön tarvitaan flash-rahoitusta

Aluksi haluamme kiittää ulkoministeriötä mahdollisuudesta käyttää kehitys yhteistyörahoitusta humanitaariseen työhön covid-19-kriisiin vastaamiseen ohjelmamaissamme. Lisäksi olemme tyytyväisiä myös siihen, että myös humanitaaristen hankkeiden käyttötarkoituksen muutoksiin suhtaudutaan ministeriössä joustavasti.

Covid-19-kriisi uhkaa entisestään pahentaa tilannetta kriisi- ja konfliktialueilla samalla, kun avustustyö vaikeutuu. Humanitaarisina toimijoina teemme kaikkemme, jotta tekemämme henkiä pelastava avustustyö pystyy jatkumaan turvallisella tavalla. Mukautamme tekemäämme työtä torjumaan covid-19-kriisiä, mutta henkiä pelastavasta toiminnasta ei ole tarkoituksenmukaista ohjata merkittävästi varoja toisenlaiseen henkiä pelastavaan toimintaan.

Käynnissä olevan avustustyön toimeenpano vaatii nykyisessä tilanteessa lisäresursseja. Erityisjärjestelyt vaativat budjettien uudelleen järjestelyä ja mahdollisesti vähentävät kokonaisavunsaajien määriä. Erityisesti ahtaissa pakolaisleiriolosuhteissa koronaviruksen hallitsemattoman leviämisen estäminen vaatii sekä rahaa että työntekijöidemme aikaa. Ilman lisäresursseja, nämä toimet ovat välttämättä pois muusta - ihmisten hyvinvoinnin kannalta ratkaisevasta - toiminnasta.

Minimissään meidän on nykyisissä toimissamme varmistettava, että

- a) koronavalistus sekä avustustoimet saavuttavat riskiryhmiin kuuluvat ja muut kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat avunsaajat (esim. vammaiset, vanhuksset ja yksinhuoltajaperheet)
- b) avunsaajat eivät aseta itseään riskialttiiksi ottaessaan vastaan humanitaarista apua;
- c) covid-19-tautiin sairastuneet avunsaajat/kotitaloudet pystyvät ottamaan vastaan heille kuuluvaa apua;
- d) henkilökuntamme ei saata itseään alttiiksi covid-19-taudille tai tartuta sitä avunsaajiin

Näiden välttämättömien suojelutoimien lisäksi, covid-19 -pandemian sivuvaikutukset tuovat käynnissä olevaan toimintaan uusia haasteita, joihin meidän on pyrittävä vastaamaan.

- Seksuaali- ja lähisuhdeväkivalta lisääntyy ja kodin seinien sisälle eristäytyminen voi joissain tilanteissa olla naisille kohtalokkaampaa kuin itse sairastuminen.
- Koulujen sulkemisesta seuraa se, että suuri osa lapsista – erityisesti tytöistä – ei palaa kouluun enää kriisin helpotettua.
- Pandemiasta seuraavat taloudelliset vaikeudet pakottavat yhä suuremman määrän ihmisiä ulkopuolisen humanitaarisen avun varaan.
- Lapsiin kohdistuu kasvava riski lapsiavioliitoista, kaltoinkohtelusta, heitteillejätöstä, psykososiaalisesta stressistä ja mielenterveysongelmista.

Tässä tilanteessa vetoamme ulkoministeriöön, jotta covid-19-työhön allokoitaisiin lisärahaa suomalaisille järjestöille flash-rahoituksen muodossa.

Suomalaisilla järjestöillä on kapasiteettia ja osaamista vastata nopeasti, laadukkaasti ja ammattitaitoisesti covid -19 pandemian ennaltaehkäisyyn ja vaikutuksiin. Lisärahan turvin järjestöt voivat turvata myös sen, että pystymme jatkamaan muuta humanitaarista työtämme nyt ja kriisin laannuttua, ja ettemme joudu tekemään kipeitä leikkauksia tämän työn sisältöön ja avunsaajien määrään pandemian aiheuttamien erityisvaatimusten takia.

Tämän kirjeen liitteenä löytyy lyhyt yhteenveto alla listattujen suomalaisten humanitaaristen toimijoiden covid-19 -työstä.

Helsingissä 14.4.2020

Harri Hakola, toiminnanjohtaja, Fida International

Jouni Hemberg, toiminnanjohtaja, Kirkon Ulkomaanapu

Anne Haaranen, johtaja, kv. ohjelmat, Pelastakaa Lapset (SC)

Ossi Heinänen, pääsihteeri, Plan International Suomi

Annu Lehtinen, toiminnanjohtaja, Suomen Pakolaisapu

Tiina Antturi, toiminnanjohtaja, Suomen World Vision

Yhteenveto suomalaisten humanitaaristen toimijoiden covid-19 -työstä

Fida International

Jemenissä Fidan kumppanit levittävät covid-19 tilanteessa hygienia tietoisuutta ja tuottavat materiaalia yhteistyössä paikallisen terveysministeriön kanssa jo olemassa olevissa hankkeissaan. Saippuatarvikkeita on jo jaettu, mutta myös muita hygieniavarusteita on tarkoitus sisällyttää jakeluun myöhemmin. Fida on mukana jatkossa tukemassa tätä toimintaa.

Myös Kongossa Fida tekee tietoisuuden lisäämistä sekä varautumista. Fida lisää ennaltaehkäiseviä toimia (tietoisuus, suojavälineet, saippua, vesipisteet yms) ja tukee pandemian takia haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä. Fida painottaa myös psyko-sosiaalisen tuen tärkeyttä kriisin aikana, jolloin sukupuoleen perustuva väkivalta on pahentunut globaalisti ja kohdistuu hauraissa maissa jo muutenkin haavoittuvassa asemassa oleviin naisiin ja tyttöihin.

Kirkon Ulkomaanapu

KUA on käynnistänyt covid-19-työn useassa maaohjelmassa, kuten Ugandassa, Keniassa, Etelä-Sudanissa ja Somaliassa. Lisämaita covid-19-työn piiriin liitetään koko ajan. KUA tekee covid-19 -työtä myös pakolaisasutusalueilla. Työ sisältää ennaltaehkäiseviä toimia ja tiedon jakamista viruksen leviämisestä ja hyvästä hygieniasta. KUA jakaa myös saippuatarvikkeita ja vahvistaa puhtaan veden saantia (esim. lisävesipisteet ja vesijakelut). Koulut ovat useassa maassa kiinni, ja esimerkiksi Keniassa KUA on pystynyt tukemaan radion kautta välitettävää opetusta ja opettajien etätyöskentelyä koulujen suljettua. Oikean tiedon jakamista viruksesta tehdään myös uskonnollisten ja perinteisten yhteisöjen ja johtajien kautta. KUA on varautunut tukemaan lasten ja nuorten kouluun paluuta, ruokaturvaa ja toimeentuloa pitkällä aikavälillä, myös hyödyntäen käteisavustuksia.

KUA on osa kansainvälistä ACT-allianssi-verkostoa, jonka kautta on noin 15 maassa aloitettu avustustyötä eri jäsenjärjestöjen toimesta. ACT:n kansainvälinen rahoitushakemus on voimassa 12 kuukautta, sisältäen työtä eri sektoreilta, kuten terveydenhuolto, vesi- ja sanitaatio, koulutus, käteisavustukset, toimeentulo, tiedon välittäminen ja ennaltaehkäisevä työ. KUA on valmis tarvittaessa kanavoimaan tukea hakemuksen kautta niihin maihin ja sektoreihin, joissa se ei itse toimi tai lisätukea tarvitaan.

Pelastakaa Lapset (SC)

Pelastakaa Lapset (SC) on käynnistänyt satavuotisen historiansa suurimman maailmanlaajuisen keräyksen. Tavoitteena on pitää lapset ja heidän perheensä turvassa ruksen levitessä maailmalla. Taudin leviämisestä lähtien Pelastakaa Lapset on auttanut lapsia ja yhteisöjä maissa, joihin koronavirus on iskenyt, esimerkiksi Kiinassa, Yhdysvalloissa ja monissa Euroopan maissa.

SC tukee kansallisia terveydenhuoltojärjestelmiä 44 eri maassa, antaa käteispua tulonsa menettäneille perheille ja auttaa vailla huoltajaa olevia lapsia sekä varmistaa lasten pääsyn

koulutukseen. Erityistä tukea tarjotaan köyhyydessä eläville lapsille, pakolaisille, konflikti- ja kriisialueilla oleville yhteisöille ja tytöille. Jo nyt arviolta 1,5 miljardia lasta ja opiskelijaa on poissa koulusta. Heidän mahdollisuutensa palata opintojensa pariin vähenevät päivä päivältä oppilaitosten ollessa kiinni. Kun köyhyys lisääntyy jo valmiiksi maailman köyhimmissä yhteisöissä, lapsia voidaan pakottaa töihin ja teinityttöjä naimisiin. Lisäksi lapset, jotka kärsivät väkivallasta ja hyväksikäytöstä kotonaan, joutuvat nyt olemaan kotona pitkiä aikoja samalla, kun tukipalveluita on vaikeampi saada.

Plan International Suomi

Planin Covid-19 -työ perustuu kansainvälisen Planin hätäapuvetoomukseen, jonka sektoreina ovat vesi ja sanitaatio, terveys, lastensuojelu ja koulutus. Plan Suomi toimii UMn ohjelmamaissa: Etiopiassa, Ugandassa, Laosissa ja Mosambikissa, joissa tällä hetkellä Plan keskittyy viruksen leviämistä estävään työhön vesihuoltoon tukemalla ja hygieniatarvikkeita jakamalla, että informaatiokampanjoilla henkilökohtaisesta hygieniasta ja epidemian leviämisestä. Plan tekee tiedotus- ja käytöksenmuutostyötä uskonnollisten ja traditionaalisten johtajien sekä ruohonjuuritason järjestöjen kanssa painottaen sosiaalisen etäisyyden tärkeyttä ja lähisuhde- ja lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemistä. Plan suunnittelee ja toteuttaa paikallisten viranomaisien kanssa ratkaisuja lasten koulunkäynnin jatkumiselle myös kriisin aikana. Lisäksi se jakaa käteisapua heikoimmassa asemassa oleville kotitalouksille.

Plan tulee laajentamaan mahdollisuuksien mukaan toimintaansa myös Indonesiaan ja Myanmariin.

Suomen Pakolaisapu

Pakolaisapu on Ugandassa levittänyt tietoa covid-19 viruksesta ja sen ehkäisystä 12 pakolaisasutusalueella. Valistuskampanjassa on tähän mennessä tavoitettu 3000 pakolaista. Lisäksi on jaettu saippuaa. Työtä jatketaan liikkumis- ja kokoontumisrajoitusten asettamisissa rajoissa.

Myanmarissa on tuettu terveyssektoria ei-valtiollisten joukkojen hallinnoimalla alueella suojarusteiden hankinnassa. Lisäksi suunnitteilla on valistuskampanja Liberian maaseudulla.

Suomen World Vision

Kansainvälinen World Vision on käynnistänyt maailmanlaajuisen avustusoperaation covid-19 -epidemiaan liittyen 11. maaliskuuta 2020. Sen kolme komponenttia ovat (1) ennaltaehkäisevien toimien lisääminen, (2) terveydenhuoltojärjestelmien ja -työntekijöiden tukeminen ja (3) epidemian vuoksi haavoittuvassa asemassa olevien lasten tukeminen.

Operaation ensimmäisen vaiheen toimeenpano on aloitettu 17 maassa, joissa suuret tartuntamäärät ovat todennäköisiä (Kiina, Bangladesh, Brasilia, Intia, Indonesia, Kenia, Mongolia, Filippiinit, Senegal, Etelä-Afrikka, Thaimaa) sekä haurassa ja humanitaarisissa maakonteksteissa (Afganistan, DRC, Haiti, Libanon, Syyria).

Operaation ensimmäinen vaihe kestää kuusi kuukautta. Tavoitteena on sinä aikana tavoittaa ja auttaa 22,5 miljoonaa ihmistä, joista puolet on lapsia. Suomen World Visionin on mahdollista kanavoida apua nopeasti tämän kansainvälisen avustusoperaation kautta/osaksi.